

Kronika Niemiec współczesnych

ZYCIE POLITYCZNE

(za okres od 1. do 30. 6. 1952)

Kongres Wolnej Młodzieży Niemieckiej. W ostatnich dniach maja odbył się w Lipsku IV kongres demokratycznej organizacji młodzieży niemieckiej „Wolna Młodzież Niemiecka“ (*Freie Deutsche Jugend*).

Obszerne sprawozdanie z dotychczasowej działalności złożył przewodniczący Związku Erich Honecker, który podkreślił, iż kongres odbywa się w chwili szczególnie doniosłej dla Niemiec i dla młodzieży niemieckiej, po czym mówił m. in.:

„Komitet Centralny Socjalistycznej Zjednoczonej Partii Niemiec zaznaczył w swojej proklamacji do narodu niemieckiego, że w walce z wojennym układem ogólnym same oświadczenia już nie wystarczają. Musimy zmobilizować młodzież i cały lud niemiecki do walki z wojennym układem ogólnym i zmusić Adenauera, Achesona, Schumana i Edena do kapitulacji wobec ludu niemieckiego. Jaka siła kryje się w niemieckim ludzie, a przede wszystkim w niemieckiej klasie robotniczej, tego dowodzą przeprowadzane obecnie w Niemczech zachodnich demonstracje masowe, manifestacje i strajki przeciw wojennemu układowi ogólnemu oraz przeciw tzw. ustawie o ustroju zakładów pracy. Jedność działania w zwalczaniu wojennego układu ogólnego i w walce o traktat pokojowy — oto w tej rozstrzygającej chwili zadanie całej niemieckiej klasy robotniczej, a także młodzieży niemieckiej. Jedność jest siłą, której nie przemogą imperialiści, lękając się jej nade wszystko. Mamy możliwości

jednolitej akcji. Nakazem chwili jest zorganizowanie walki praktycznej i jedności akcji całej młodzieży Niemiec zachodnich, to znaczy akcji młodzieży socjaldemokratycznej, członków Wolnej Młodzieży Niemieckiej, młodzieży chrześcijańskiej oraz młodzieży niezorganizowanej — przeciwko wojennemu układowi ogólnemu i remilitaryzacji Niemiec zachodnich, a równocześnie walki o traktat pokojowy i zjednoczenie Niemiec, co by rozwiązało pomyślnie wszystkie postulaty społeczne i potrzeby niemieckich ludzi pracy. To zadanie, polegające na zorganizowaniu działania i ujednoczeniu walki, musi być teraz wysunięte na czoło.

Naszej Wolnej Młodzieży Niemieckiej w Niemczech zachodnich przypada tutaj w udziale wielkie i odpowiedzialne zadanie. Skutkiem zakazu wydanego z naruszeniem bońskiej ustawy podstawowej, organizacja nasza zmuszona jest wykonać je w nader trudnych warunkach. Ku chwale jednak członków i funkcjonariuszy naszej Wolnej Młodzieży Niemieckiej możemy stwierdzić na tym kongresie, że wydany przez klikę Adenauera z rozkazu Wysokich Komisarzy zakaz Wolnej Młodzieży Niemieckiej w Niemczech zachodnich okazał się uderzeniem w próżnię.

Udział młodzieży w masowych manifestacjach i strajkach robotników zachodnio-niemieckich przeciw wrogim klasie robotniczej postanowieniom ustawy o zakładach pracy i przeciw wojennemu układowi ogólnemu, jak również odważna demonstracja z górą 40 tysięcy uczestników pokojowej karawany młodzieży w Essen świadczą, iż młodzież Niemiec za-

chodnich jest całkowicie gotowa do wyższych form walki z wojennym układem ogólnym. Przed Wolną Młodzieżą Niemiecką stoi przeto zadanie, ażeby uznać ten fakt i z odsunięciem na bok wszystkiego co dzieli, jeszcze śmieiej, zdecydowanie i wytrwalej wykuwać jednolity front walki młodzieży z wojennym układem ogólnym a na rzecz traktatu pokojowego. Jest godnym pożałowania świadectwem dla kierownictwa niektórych związków młodzieży, np. Związku Młodzieży Katolickiej, skoro w tej sytuacji, gdzie chodzi o być albo nie być, o przyszłość niemieckiej młodzieży, kierownictwo to idzie na pasku amerykańskiej polityki wojennej i usiłuje pozyskiwać młodzież w duchu amerykańskiej polityki wojennej dla tak zwanego „udziału w obronie (sc. zachodniej Europy)“. Tym bardziej jest pocieszające, że na równi z Wolną Młodzieżą Niemiecką i młodzieżą związków zawodowych także młodzież ewangelicka, Sokoli (*Die Falken*, organizacja młodzieży socjaldemokratycznej — przyp. AJK), stowarzyszenie „Przyjaciół Przyrody“ i Związek Harcerzy Niemieckich odmawiają zgody na wprężenie się w wojenny rydwan Amerykanów. Ale i kierownictwo Związku Młodzieży Katolickiej będzie musiało przekonać się, że również młodzież katolicka odmawia nadstawiania karku w interesie amerykańskich spekulacji giełdowych“.

Przechodząc do kwestii położenia młodzieży w Niemieckiej Republice Demokratycznej, Erich Honecker mówi:

„Niemiecka Republika Demokratyczna stała się w toku swej odbudowy mocnym państwowym oparciem dla narodowej walki o wyzwolenie naszego ludu. Ku niej zwracają się spojrzenia milionów młodych ludzi w całych Niemczech. Ona jest przykładem pokojowej budowy nowego życia, mocną twierdzą wobec odradzającego się militarysty i imperiaлизму niemieckiego.

W Niemieckiej Republice Demokratycznej doczekała się młodzież realizacji swoich praw i postulatów. Podstawowe

prawa młodego pokolenia stały się tutaj żywą rzeczywistością.

Nie można lekceważyć faktu, że w Niemieckiej Republice Demokratycznej młodzież znalazła swoją ojczyznę, ponieważ tutaj pozostają w zgodzie interesy państwa z interesami młodzieży. Po raz pierwszy w dziejach naszego narodu młodzież bierze czynny i równoprawny udział w życiu społecznym. Obniżenie granicy wieku wyborców do lat 18 umożliwiło młodzieży wybranie z górą 8000 młodych posłów do przedstawicielstw narodowych NRD., w tym 22 do Izby Ludowej. Młodzież pełni odpowiedzialne funkcje w instytucjach państwowych, gospodarczych i kulturalnych naszego narodu, np. jest 1400 młodych wójtów gmin. W rządzie NRD na wniosek naszego związku powierzono naszemu towarzyszywi Rudiemu Wiessnerowi kierownictwo sekretariatu stanu dla szkolenia zawodowego. Liczba młodych urzędników państwowych NRD wzrosła w samym tylko r. 1951 z 24,6% na 34%. Rządy krajowe zatrudniają przeciętnie 22,4% młodych urzędników.

Jak wiadomo, dwóch naszych towarzyszy piastuje odpowiedzialne stanowiska ministrów oświaty w rządach krajowych, 35 zajmuje stanowiska powiatowych radców szkolnych; 6500 stoi na czele szkół; 35000 członków naszego związku uczy w szkołach podstawowych.

Znane są wielkie osiągnięcia młodych przodowników pracy i brygad młodzieżowych w produkcji. Nie należy jednak pomijać również faktu, że obecnie z górą 45 tysięcy spośród młodzieży pracuje w przemyśle narodowym w charakterze kierowników zakładów pracy, odpowiedzialnych majstrów, techników i inżynierów. W ośrodkach maszynowych i w majątkach państwowych 1332 młodych pełni odpowiedzialne funkcje kierowników ośrodków i kierowników kulturalnych. W komunikacji czynnych jest z górą tysiąc młodych maszynistów, inżynierów, kapitanów i sterników statków. W handlu państwowym ponad 3500 młodych pełni odpowiedzialne czynności kierowników punktów sprzedaży.

Przed młodzieżą naszej Niemieckiej Republiki Demokratycznej stoi zadanie, ażeby przez utrwalenie i wzmocnienie demokratycznej władzy państwowej w NRD udzielić męznym patriotom Niemiec zachodnich pomocy, która by ich zachęciła do pomyślnego prowadzenia walki z realizacją wojennego układu ogólnego mimo wszelkich ofiar, jakie pociąga za sobą terror Lehra. Wszystkie nasze wysiłki muszą być skupione ku temu, ażeby dokończyć podjętego w planie pięcioletnim narodowego dzieła pokojowej budowy i tym samym dać całemu narodowi niemieckiemu przykład budowania Niemiec pokojowych.

W związku z wystawianiem na zachodzie niemieckich formacji najemnych i w związku z rozmaitymi prowokacjami na granicy strefowej oraz aktami sabotażu na terenie republiki — oświadczenie prezydenta NRD o organizacji zbrojnej obrony naszej ojczyzny żywym echem odbiło się wśród młodzieży. Nasz kongres otrzymał mnóstwo wniosków, w których młodzi domagają się, ażeby i nasz związek podjął odpowiednie kroki dla osiągnięcia całkowitej gotowości i zdolności bojowej młodzieży dla obrony pokoju i naszej ojczyzny.

Nie istnieją też żadne przeszkody, ażeby w interesie podniesienia gotowości bojowej dla pokoju uprawiać szczególnie wśród naszej młodzieży te rodzaje sportów, które nie tylko ćwiczą oko, ale i umożliwiają młodzieży przygotowywanie się do obrony ojczyzny. Proponujemy przeto kongresowi, ażeby ujął w jednej uchwale wszystkie wnioski dotyczące wprowadzenia sportu strzeleckiego, lotnictwa i szybownictwa, sportu spadochronowego, sportów wodnych — i ażeby w związku z dyskusją nad sprawozdaniem o realizacji ustawy młodzieżowej zwrócił się do wicepremiera Waltera Ulbrichta z prośbą o poparcie młodzieży przy tworzeniu urzędzeń, które by umożliwiły osiągnięcie wysokich wyników w tych dziedzinach sportu“.

Wicepremier Walter Ulbricht przekazał kongresowi sprawozdanie Urzędu do

Spraw Młodzieży i Ćwiczeń Cieleśnych o położeniu młodego pokolenia w Niemczech. Dowiadujemy się tu również, iż w Niemieckiej Akademii Administracyjnej im. Waltera Ulbrichta jest wśród studiujących bez mała połowa młodych.

„Ważną rolę w szkoleniu młodocianych na stanowiska kierownicze w naszej gospodarce odgrywało zatrudnienie i wykształcenie asystentów zakładowych — stwierdza m. in. sprawozdanie. — Spośród obecnie zatrudnionych asystentów zakładowych ogółem 85% to młodzi, a do końca r. 1951 — 448 spośród nich mogło już objąć samodzielne stanowiska kierownicze. Należy jednak stwierdzić, że przy dotychczasowym systemie szkolenia asystentów zakładowych nie mogły być wykonane ogromne wymagania, stawiane młodym kadrom przez rozwój naszej gospodarki narodowej. Jest przeto konieczne, ażeby kształtować szkolenie najlepszych młodych robotników i robotnic, w szczególności młodych przodowników, jeszcze wszechstronniej, gruntowniej i w ściślejszym związku z aktualnymi zadaniami gospodarczymi — i ażeby możliwości szkolenia udostępnić jeszcze szerszym kołom pracującej młodzieży. Tylko tak uda się wykształcić wykwalifikowane młode siły kadrowe dla wielkich i odpowiedzialnych zadań naszej gospodarki narodowej.

Przede wszystkim należy stwierdzić, że wiele kierownictw urzędów administracyjnych i przedsiębiorstw państwowych nie dość planowo przeprowadza kształcenie, kwalifikowanie i rozwijanie młodzieży. Także i tam należy teraz przejść do ustalania planów kształcenia szczególnie uzdolnionych młodych ludzi przy uwzględnieniu propozycji organizacji społecznych, szczególnie FDJ. W planach tych winny być przewidziane poszczególne szczeble i cel kształcenia, jak również potrzebna jeszcze nauka w szkołach i na kursach, ażeby możliwa była jednocześnie stała kontrola wykonywania tych planów. Pożyteczną pomocą dla szkolonej młodzieży okazała się instytucja tzw. „opiekunów“ (Paten). Są to doświadczeni

współpracownicy, którzy wspierają młodzież radą i czynem w jej kształceniu zawodowym i politycznym i dopomagają jej pod każdym względem.

... Rząd Niemieckiej Republiki Demokratycznej — pisze dalej sprawozdanie — uważa za jedno ze swoich najważniejszych zadań dać młodzieży wszechstronne i staranne wykształcenie zawodowe. Zgodnie z tym zwiększa się z każdym rokiem liczba miejsc uczniowskich. W r. 1936 na przykład dla 1.078 tysięcy kończących szkoły było do dyspozycji tylko 394,7 tysięcy miejsc uczniowskich i terminator- skich, czyli że były miejsca dla uczenia się zawodu tylko dla 36,5% młodzieży. W r. 1947 można było 190 tysiącom opuszczających szkoły dostarczyć 145 tysięcy miejsc uczniowskich, czyli że były one dostępne dla 70,5% młodzieży. W r. 1951 oddano nawet do dyspozycji kończących szkoły 262 tysiące miejsc dalszego szkolenia, tak że 90% spośród nich mogło rozpocząć szkolenie w pracy. Kiedy w dawniejszych Niemczech, a jeszcze i dzisiaj w Niemczech zachodnich jak i we wszystkich innych krajach kapitalistycznych, uczeń stanowił i stanowi jedynie siłą roboczą, otrzymuje on u nas nie znane dotąd w Niemczech wynagrodzenie, wynoszące przeciętnie 60 do 80 marek.

Kształceniu studentów poświęca nasz rząd taką uwagę, jakiej nie doznawali jeszcze nigdy studenci w Niemczech. Dotyczy to zarówno poprawy świadczeń, jak troski o zabezpieczenie egzystencji studentów. Każdy pilny student otrzymuje u nas możliwość korzystania ze stypendium, ażeby ukończyć studia bez trosk materialnych. Gdy w r. 1950 wypłacono naszym studentom 55,5 milionów marek stypendiów, w r. 1951 suma ta przekroczyła 107 milionów. Już 68% studentów w NRD pobiera stypendia.

Ważne placówki kształcenia naszej młodej inteligencji, szczególnie dla potrzeb gospodarki narodowej, stanowią średnie szkoły zawodowe w NRD. W trzystu z górą takich szkołach uczy się 40 tysięcy uczniów. W przeciągu r. 1951

udział dzieci chłopów i robotników w średnich szkołach zawodowych podniósł się z 55,5% na 64,6%.

„Do dzieci należy cała miłość naszego narodu i szczególna piecza naszego rządu“. Takie było hasło szeroko zakrojonej przez nasz rząd wraz z demokratycznymi organizacjami masowymi zeszlórocznej akcji wakacyjnej. 1.847 tysięcy dzieci mogło przeżywać w r. 1951 wesołe dni wakacyjne w obozach pionierskich, zakładach i w miejscowych obozach wakacyjnych, na koloniach letnich i na wędrowniach szkolnych. W tym roku rząd N. R. D. wytknął zadanie, ażeby przeprowadzić jeszcze szerzej w rozmiarach i treści zakrojoną akcję wakacyjną pod hasłem „Radosne dni wakacyjne dla wszystkich dzieci“.

Obok 39 wielkich obozów pionierskich stworzony będzie przez budowę Centralnego Obozu Pionierskiego w Werbellinsee — ośrodek, gdzie na wzór obozu pionierskiego w Arteku będą mogli wypoczywać najlepsi Młodzi Pionierzy zarówno latem, jak zimą. Projekty budowy obozu opracowano przy udziale wybitnych architektów naszej republiki. Obok wzorowo wyposażonej szkoły, gdzie dzieci mogą się uczyć, powstaje nad jeziorem Werbellin wielki stadion sportowy z halą gimnastyczną, dom klubowy i wiele innych urządzeń.

... Kiedy rząd NRD a wraz z nim cały naród niemiecki walczy o utrzymanie pokoju i przywrócenie jedności naszej ojczyzny, i osiąga wielkie sukcesy w pokojowym budowaniu N. R. D., w Niemczech zachodnich ogólny obraz przedstawia się zgoła odmiennie. Tak np. zachodnio-niemiecka gazeta „Freies Volk“ donosiła 14 grudnia 1951 r., że wśród bezrobotnych jest 20% młodych. Równie katastrofalne są warunki abiturientów, spośród których ogółem 450 tysięcy nie mogło dotychczas znaleźć miejsca pracy czy szkolenia zawodowego. Ci, którzy zdołali znaleźć pracę, wyzyskiwani są bez skrupułów przez przedsiębiorców. Wyzysk uczniów jest w Niemczech zachodnich na porządku dziennym. Wielu z nich otrzymuje

w pierwszym roku nauki za swoją pracę od 3,50 do 6 marek tygodniowo. Używa się ich w zakładach pracy do wszelkich potrzebnych prac podręcznych, gdyż nie ma kontroli nad wykonaniem planów szkoleniowych itp. Kiedy uczeń kończy naukę, przedsiębiorca przestaje być zainteresowany w utrzymaniu go nadal, gdyż musiałby płacić mu odtąd wyższe wynagrodzenie. Młody wyszkolony robotnik zostaje przeto zwolniony, a na jego miejsce przychodzi nowy uczeń, którego czeka taka sama dola.

Młodzi w Niemczech zachodnich nie mają możliwości być wybierani do przedstawicielstw narodowych, i dopiero od 21 roku życia mają prawo czynnego udziału w wyborach. Przez to wielkie odłamy młodzieży Niemiec zachodnich wyłączone są z odpowiedzialnej współpracy w państwie i nie mają możliwości rozstrzygać o kształtowaniu swojego życia.

Przeciw układowi ogólnemu. W początkach czerwca odbył się we Frankfurcie nad Menem I kongres „Samopomocy Społecznej w Obronie Pokoju Europy“ (*Notgemeinschaft für den Frieden Europas*) pod przewodnictwem byłego bońskiego ministra spraw wewnętrznych dra Heinemanna oraz p. Heleny Wessel (przewodnicząca katolicko-postępowego stronnictwa Centrum). Delegaci z całych zachodnich Niemiec i zachodniego Berlina potępiłi jednogłośnie układ ogólny i domagali się od posłów sejmu związkowego, aby głosowali przeciw temu układowi.

Uchwalona deklaracja stwierdza, że po podpisaniu układów w Bonn i Paryżu trwają wciąż jeszcze także i w kołach koalicyj rządowej silne zastrzeżenia przeciw tym układom, gdyż przez włączenie Niemiec zachodnich do zachodniego bloku wojskowego uniemożliwia się na czas nieokreślony przywrócenie jedności Niemiec. Zrzeszenie wskazywało zawsze na to, że podpisanie układu ogólnego zwiększa niebezpieczeństwo wojny i wywołać musi odpowiednie przeciwdziałanie. Tylko rokowania czteromocarstwowe doprowadzić mogą do pokojowego i możliwego do

przyjęcia dla wszystkich sąsiadów Niemiec rozwiązania spraw niemieckich. Deklaracja stwierdza, że na narodzie niemieckim ciąży odpowiedzialność, aby własnym wysiłkiem doprowadził do powstania ogólnoniemieckiego Zgromadzenia Ustawodawczego dla całych Niemiec.

Po zakończeniu kongresu uczestnicy urządzili wiec w historycznym frankfurckim kościele św. Pawła. Helena Wessel, przemawiając na wiecu, określiła zjednoczenie Niemiec jako główny cel i centralny punkt polityki niemieckiej. Posłanka Centrum przestrzegła przed igraniem z myślą o wojnie, albowiem kiedy raz padną strzały, Europa zmieni się w jedno wielkie pobojuwisko.

Dr Heinemann nazwał układ ogólny dokumentem rozbicia Niemiec. Podpisanie układu nie zakończyło, jego zdaniem, jeszcze sporu o ten dokument. Rozstrzygnięcie tego sporu zależy już nie tylko od sejmu związkowego, ale i od narodu niemieckiego. Wśród oklasków trzech tysięcy słuchaczy dr Heinemann oświadczył: „Lud nie chce tego udziału w zbrojeniach (*Wehrbeitrag*)“.

Argument, iż przez układ ogólny republika związkowa otrzymuje równouprawnienie, dr Heinemann zbił w słowach następujących:

„Władza państwowa pozostaje nadal w rękach mocarstw zachodnich i wojska zachodnie pozostają tutaj, jak powiedział francuski minister spraw zagranicznych Schuman, z własnego prawa. Pozostają tutaj nie w naszym, ale w swoim własnym interesie“. Zdaniem dra Heinemanna wymiana not między Związkiem Radzieckim i mocarstwami zachodnimi zdemaskowała te mocarstwa, dowiodła bowiem, iż nie chcą one jedności Niemiec.

Dr Heinemann opowiedział się za utworzeniem narodowej armii w zjednoczonych Niemczech i wezwał naród niemiecki oraz sejm boński do walki o przywrócenie jedności Niemiec, a przeciw układowi ogólnemu.

Andrzej Józef Kamiński